

EVALUAREA ECONOMICĂ A RESURSELOR NATURALE

*Drd. Aurelia Gabriela ANTONESCU¹, Drd. Arghir Vasile CIOBOTARU²,
Drd. Cosmin POPESCU³*

Rezumat

Productive activity of human societies begins through supply of natural resources and ends with the provision of various utilities and disposal in nature of results waste. Human-environment relationship is a complex one, which in essence manifests itself by exploiting and sometimes overexploitation of natural resources. With time this relationship has evolved according to the needs of society, and depending on several factors including: traditions, education, culture, belonging to a civilization, consumption patterns etc.. It was found that a relationship exists between the needs of society and the levies made from natural resources.

Cuvinte cheie: *evaluare economică, gestionare durabilă, resurse naturale, capital natural*

Clasificarea JEL: *Q01, Q50*

INTRODUCERE

Resursele naturale sunt aerul, apa sub toate formele, radiația solară, biomasa vegetală și animală, solurile, substanțele minerale din sol și subsol, rocile naturale, combustibilii fosili, minereurile feroase și neferoase (Giraud, 1979).

Relația om-mediul este foarte complexă care, în esență, se manifestă prin exploatarea și uneori chiar supraexploatarea resurselor naturale. Odată cu trecerea timpului această relație a evoluat în funcție de necesitățile societății. Bineînțeles că această relație a evoluat în funcție de mai mulți factori printre care enumerăm: tradiții, educație, cultură, apartenența la o civilizație, modele de consum etc. S-a constatat că există o relație între satisfacerea nevoilor societății și prelevările efectuate din resursele naturale.

Problemele legate de evaluarea, gestiunea și conservarea resurselor și bogățiilor naturale constituie o preocupare comună a mai multor discipline, pornind de la tehnologie la biologie, trecând prin economie și drept. Practic, printr-un amplu proces explorare-exploatare-valorificare, resursele naturale devin bogății naturale.

În ultimul timp s-a făcut asocierea noțiunii de bogăție naturală cu cea de materie primă, adică primul mod în care o resursă naturală se constituie ca derivat al operaționalizării unei activități productive - umane. Aceasta poate fi prelucrată mai departe până la obținerea produsului finit sau poate face obiectul comercializării pe piață.

În Carta de la Havana care propunea în anul 1948 organizarea pieței mondiale a materiilor prime, ONU califică drept produse de bază „toate produsele agriculturii, pădurii și pescuitului și toate mineralele, fie că se prezintă sub formă naturală sau prelucrată primar și care fac obiectul vânzării în cantități importante pe piața mondială”.

1.RESURSELE NATURALE

Dimensiunea finală a resurselor naturale, considerate multă vreme ca inepuizabile, a fost evidențiată la scară globală din perspectiva ecologică. Implicând dominantă ecologică, conceptul

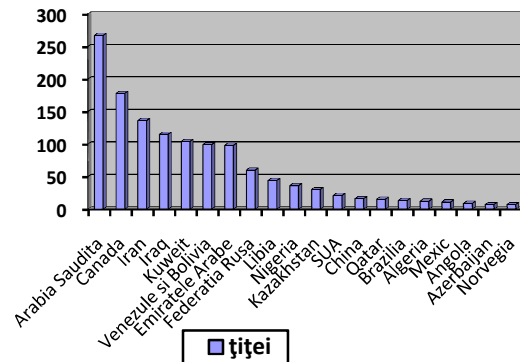
¹ Bucharest University of Economic Studies, Email: gabianto66@yahoo.com

² Bucharest University of Economic Studies

³ Bucharest University of Economic Studies

de bogății naturale a intrat în sfera geografiei, care a luat în considerare repartiția spațială, interferența dintre fenomene, dintre care unele sunt de ordin natural (componentele aflate în interacțiune în ecosferă, atmosferă, hidrosferă, pedosferă și biosferă) și celelalte de ordin cultural-antropic (ce au în vedere tot ceea ce omul a adăugat elementelor naturale ale spațiului și care se rezumă la valori economice sau efective).⁴

Resursele naturale sunt factori de producție, care servesc ca intrări în producție și servicii. Deși există o gamă largă de resurse naturale care ar putea fi analizate rapoartele specializate pun accentul pe energie și, într-o măsură limitată, pe uscat și apă, care sunt resursele naturale în mod tipic incluse în funcțiile de producție agregate. Țările care se remarcă cel mai bine sunt: Arabia Saudită, Canada și Iran care dețin 95% din rezervele de petrol brut și au o pondere de 86% din totalul exporturilor de petrol în 2010.

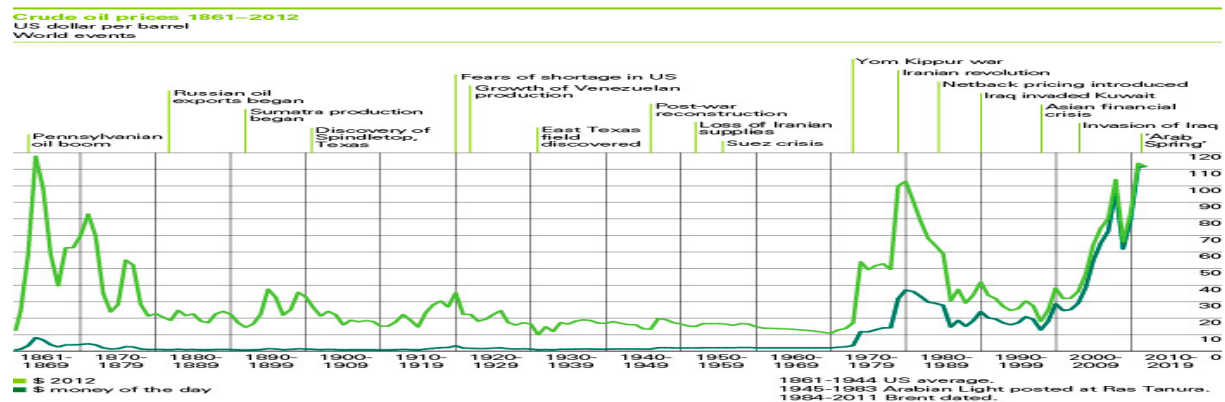

Sursa: prelucrare proprie după Word Trade Report 2013

Fig.1 Țările cu cele mai importante rezerve de țiței

În acest clasament sunt bineînțeles rezervele care sunt declarate. Totuși, se observă o repartizare neuniformă din punct de vedere cantitativ existând o discrepanță deloc neglijabilă.

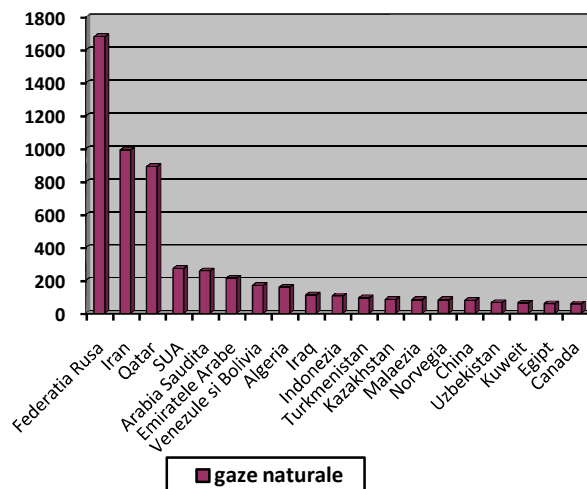
Prețul petrolului exprimă numai într-o mică măsură tensiunea dintre cerere și disponibilul de rezerve. Interacțiunile geopolitice și deciziile politice la nivel național au de multe ori consecințe majore asupra evoluției acestuia. Dintre cele mai cunoscute situații care ilustrează această caracteristică menționăm Primul șoc petrolier înregistrat în 1973 ca urmare a deciziei țărilor OPEC de a majora semnificativ prețul petrolului.

Sursa: British Petroleum
Fig.2 Evoluția prețului petrolului

⁴Negoescu, B., Vlăsceanu, Ghe., (1998), TERRA: Geografie economică, Ed. Teora, București, pg. 11-12

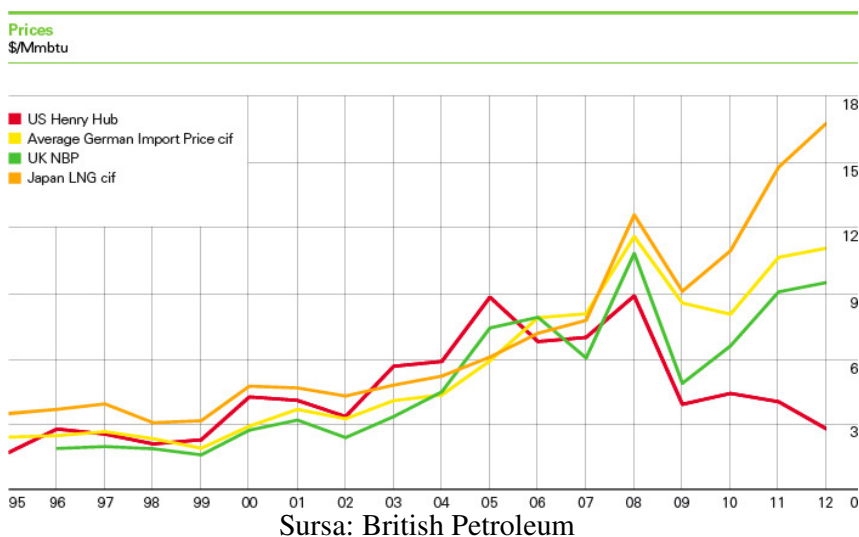
Țările cu cele mai mari rezerve de gaze naturale (top 3) sunt: Federația Rusă, Iran și Qatar reprezintă 91% din rezervele cunoscute până acum, fiind și cele care exportă cel mai mult gaz, respectiv 77% din total.

Sursa: prelucrare proprie după World Trade Report 2013

Fig.3 Țările cu cele mai importante rezerve de gaze naturale

Din reprezentarea grafică se observă că sunt țări, de exemplu, Arabia Saudită și Iranul care au fost favorizate de către evoluția forțelor globale și ale naturii, acestea deținând rezerve importante, atât de țiței cât și de gaze naturale.

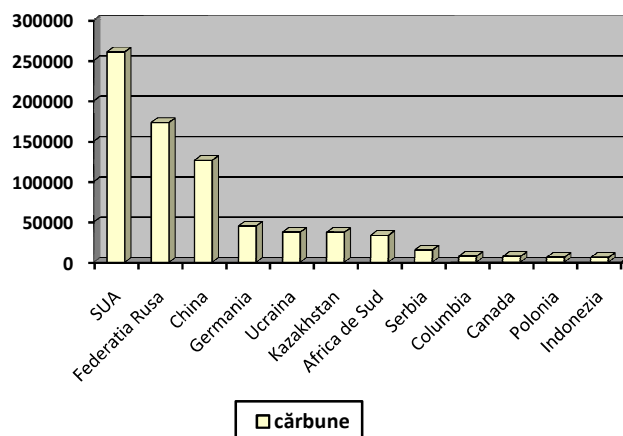

Sursa: British Petroleum

Fig.4 Dinamica prețului pentru gazele naturale

În ultimele două decenii prețul gazelor naturale a înregistrat o creștere importantă, chiar dacă au existat și numeroase fluctuații (fig.4). După 2010 ritmul creșterii prețului se accelerează pe principalele piețe, tendința fiind opusă numai pe piața SUA.

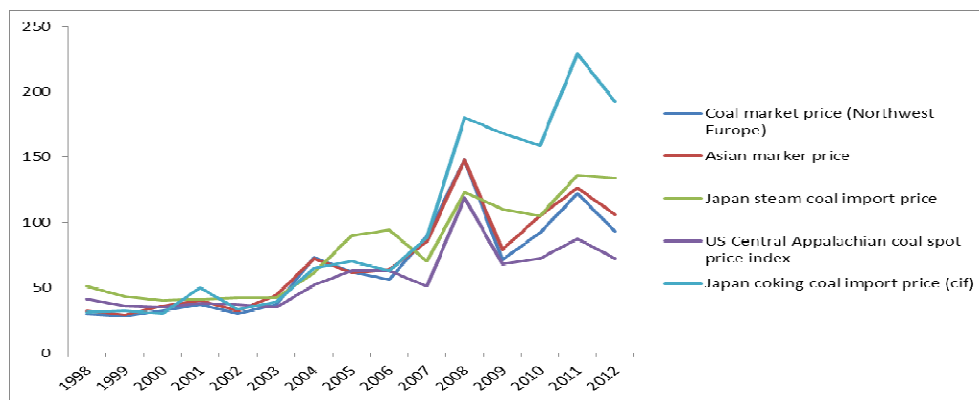
De asemenea, Statele Unite ale Americii, Federația Rusă și China dețin 96% din totalul rezervelor de cărbune și 93 % din totalul exporturilor de cărbune în 2010.⁵

Sursa: prelucrare proprie după Word Trade Report 2013
Fig.5 Țările cu cele mai importante rezerve de cărbune

SUA și Federația Rusă se detașează în clasamentul mondial cu rezerve importante de cărbune, fiind urmate îndeaproape de China (fig.5). Se impune și precizarea că rezervele de cărbune au un conținut energetic foarte ridicat, utilizarea fiind restricționată mai mult de impactul asupra calității mediului prin poluare decât de limitele fizice sau economice ale resurselor.

Prețul cărbunelui are o evoluție asemănătoare cu prețul gazelor naturale. După 2000, se înregistrează cele mai importante fluctuații, respectiv creșteri pe toate piețele importante (fig.6).

Sursa: reprezentare proprie folosind date British Petroleum
Fig.6 Evoluția prețului cărbunelui (USD/tonă)

2. EVALUAREA ECONOMICĂ A RESURSELOR NATURALE

Evaluarea economică a resurselor se poate face după:

- aprecierea valorii absolute - se realizează în conformitate cu mărimea cheltuielilor depuse pentru cercetare, valorificare și explorarea resurselor date. Se ține cont, de asemenea, de cheltuielile necesare pentru refacerea calităților pierdute ca rezultat al unor acțiuni ale omului - eroziunea solului, tăierea intensivă a pădurilor. Tot în această accepțiune se folosește și metoda evaluării prin cheltuielile compensatorii, adică cheltuieli pe care

⁵http://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/world_trade_report13_e.pdf, Word Trade Report 2013, accesat în 16.04.2014

